

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2016. gada 3. novembrī

Satversmes tiesas 3. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Sanita Osipova, tiesneses Daiga Rezevska un Ineta Ziemele, kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [...] biedrības (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 254/2016),

k o n s t a t ē j a :

1. Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu izvērtēt Jūrmalas pilsētas domes 2016. gada 24. marta saistošo noteikumu Nr. 8 „Par Jūrmalas pilsētas Teritorijas plānojuma grozījumu grafiskās daļas, teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu apstiprināšanu” (turpmāk – Noteikumi Nr. 8) atbilstību Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1. un 115. pantam, ciktāl šie noteikumi attiecas uz šādām teritorijām:

- 1) 4. līnija 1A (kadastra Nr. 13000071303);
- 2) 17. līnija 1A (kadastra Nr. 13000041004);
- 3) Dzintari 2103 (kadastra Nr. 13000082103);
- 4) Buļļuciems 1724 (kadastra Nr. 13000021724);
- 5) Dzintari 2405 (kadastra Nr. 13000082405);
- 6) Dzintari 4020 (kadastra Nr. 13000084020);
- 7) Buļļuciems 2301 (kadastra Nr. 13000022301);
- 8) Bulduri 1607 (kadastra Nr. 13000071607).

2. Ar Noteikumiem Nr. 8 ir apstiprināta Jūrmalas pilsētas teritorijas plānojuma grozījumu grafiskā daļa un teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi. Pieteikuma iesniedzēja apstrīd Noteikumus Nr. 8, ciktāl ar tiem tiek grozīts šā lēmuma 1. punktā minēto teritoriju izmantošanas veids (turpmāk – apstrīdētais akts).

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, Satversmes tiesas kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² panta, kā arī 19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegtu pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt Satversmes tiesas likuma 20. panta sestā daļa noteic, ka, izskatot konstitucionālo sūdzību, kolēģija var atteikties ierosināt lietu arī gadījumā, kad sūdzībā ietvertais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Satversmes tiesas likuma 16. panta 3. punkts noteic, ka Satversmes tiesa izskata lietas par normatīvo aktu vai to daļu atbilstību augstāka juridiska spēka tiesību normām. Pieteikumā ir apstrīdēta pašvaldības saistošo noteikumu atbilstība augstāka juridiska spēka tiesību normām – Satversmes 1. un 115. pantam.

Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktam persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā. Pieteikuma iesniedzēja – “Jūrmalas aizsardzības” biedrība – uzskata, ka apstrīdētais akts aizskar tai Satversmē noteiktās pamattiesības.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēja ir tiesīga iesniegt pieteikumu, ievērojot Satversmes tiesas likuma 18., 19.² un 19.³ pantā noteiktās prasības.

6. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmo daļu un sestās daļas 1. punktu pieteikumu kā konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesā var iesniegt

ikviena persona, kura uzskata, ka tai Satversmē noteiktās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normām, un šāds uzskats personai savā pieteikumā ir jāpamato.

Satversmes tiesa atzinusi, ka ne tikai fiziskām personām, bet arī personu apvienībām un grupām ir tiesības vērsties Satversmes tiesā, apstrīdot teritorijas plānojuma vai tā daļas atbilstību Satversmes 115. pantam. Lai secinātu, vai ar apstrīdēto tiesību aktu ir aizskartas juridiskās personas tiesības uz labvēlīgu vidi, vispirms jāvērtē juridiskās personas darbības mērķi, kā arī tas, vai juridiskā persona piedalījusies apstrīdētā normatīvā akta, piemēram, teritorijas plānojuma, izstrādes un pieņemšanas procesā tiktāl, ciktāl normatīvajos aktos šāda iespēja ir paredzēta un to bijis iespējams praktiski īstenot (*sk. Satversmes tiesas 2008. gada 17. janvāra sprieduma lietā Nr. 2007-11-03 12., 13.1. un 13.2. punktu*). Turklāt Satversmes tiesa jau vairākkārt ierosinājusi lietas pēc biedrību, personu apvienību vai grupu pieteikumiem (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 4. kolēģijas 2007. gada 25. maija lēmumu par lietas ierosināšanu pēc biedrības „Koalīcija dabas un kultūras mantojuma aizsardzībai” pieteikuma, Satversmes tiesas 2. kolēģijas 2008. gada 29. jūlija lēmumu par lietas ierosināšanu pēc “Jūrmalas aizsardzības” biedrības pieteikuma un Satversmes tiesas 2. kolēģijas 2010. gada 16. jūlija lēmumu par lietas ierosināšanu pēc biedrības „Zemes draugi” pieteikuma*).

Pieteikumā un tam pievienotajos dokumentos norādīts, ka Pieteikuma iesniedzēja ir biedrība, kuras darbības mērķis citastarp ir vides aizsardzība, kā arī vides aizsardzības un sabiedrības attīstības interešu sabalansēšana. Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka apstrīdētais akts aizskar tai Satversmes 115. pantā paredzētās tiesības uz labvēlīgu vidi. Turklāt no pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem arī izriet, ka Pieteikuma iesniedzēja ir piedalījusies Noteikumu Nr. 8 sabiedriskajā apspriešanā.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

7. Satversmes tiesas likuma 19.³ panta otrā daļa paredz, ka persona pieteikumu par lietas ierosināšanu attiecībā uz vietējās pašvaldības teritorijas plānojumu Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā pēc attiecīgo saistošo noteikumu spēkā stāšanās dienas, ievērojot Teritorijas attīstības plānošanas likumā noteikto teritorijas plānojuma pārsūdzēšanas kārtību. Saskaņā ar šā likuma 27. panta pirmo daļu divu mēnešu laikā pēc tam, kad stājušies spēkā saistošie noteikumi, ar

kuriem apstiprināts pašvaldības teritorijas plānojums, persona var iesniegt par to iesniegumu par teritorijas attīstības plānošanu atbildīgajai ministrijai.

Noteikumi Nr. 8 ir stājušies spēkā 2016. gada 5. aprīlī, proti, nākamajā dienā pēc attiecīga paziņojuma publicēšanas oficiālajā izdevumā „Latvijas Vēstnesis” (sk. *Latvijas Vēstnesis, 2016. gada 4. aprīlis, Nr. 64, oficiālās publikācijas Nr. 2016/64.TP1*). Tātad pieteikumu par Noteikumiem Nr. 8 varēja iesniegt Satversmes tiesā līdz 2016. gada 5. oktobrim. Pieteikums Satversmes tiesas kancelejā saņemts 2016. gada 5. oktobrī.

No pieteikumam pievienotajiem dokumentiem konstatējams, ka Pieteikuma iesniedzēja ir ievērojusi arī Teritorijas attīstības plānošanas likumā noteikto teritorijas plānojuma apstrīdēšanas kārtību. Proti, Pieteikuma iesniedzēja kopā ar Jūrmalas iedzīvotājiem (*datums*) vērsās Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijā (turpmāk – VARAM) ar iesniegumu par Noteikumiem Nr. 8, ciktāl tie attiecas uz šā lēmuma 1. punktā norādītajām un vairākām citām teritorijām. Ar VARAM (*datums*) vēstuli Pieteikuma iesniedzējas un Jūrmalas iedzīvotāju iebildumi noraidīti.

Līdz ar to iesniegtais pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.³ panta otrās daļas prasībām.

8. Pieteikumam jāatbilst arī pārējām prasībām, kas noteiktas Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktu pieteikumā jānorāda juridiskais pamatojums. Juridiskais pamatojums Satversmes tiesas likuma izpratnē nozīmē juridisko argumentāciju, kurā pamatota apstrīdētā akta neatbilstība katrai pieteikumā norādītajai augstāka juridiska spēka tiesību normai.

8.1. Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka apstrīdētais akts neatbilst Satversmes 115. pantam.

Pamatojot apstrīdētā akta iespējamo neatbilstību Satversmes 115. pantam, Pieteikuma iesniedzēja norāda vairākus tās ieskatā būtiskus teritorijas plānošanu regulējošo normatīvo aktu pārkāpumus. Piemēram, Jūrmalas pilsētas dome (turpmāk – Dome) neesot ņēmusi vērā valsts pārvaldes iestāžu atzinumus, neesot pienācīgi izvērtējusi Pieteikuma iesniedzējas un citu personu ierosinājumus, atbildējusi uz iesniegumiem formāli, nevis pēc būtības, kā arī neesot sniegusi Pieteikuma iesniedzējai tai interesējošos dokumentus un informāciju. Tāpat Dome neesot rūpīgi un pamatoti izvērtējusi apstrīdētā akta pamatotību, tostarp neesot veikta bioloģiskā izpēte teritorijām, kuras iepriekš bija dabas pamatnes teritorijas un kurās saskaņā ar

apstrīdēto aktu plānota apbūve. Turklāt apstrīdētais akts neatbilstot normatīvajiem aktiem, dažāda līmeņa un termiņa plānošanas un citiem dokumentiem.

8.1.1. Satversmes tiesa jau daudzkārt ir atzinusi, ka plānošanas lēmuma pieņemējam ne vienmēr ir jāvadās no valsts pārvaldes iestāžu atzinumiem vai privātpersonu izteiktajiem priekšlikumiem un iebildumiem. Pašvaldībai tie ir rūpīgi jāizvērtē, bet tā ir tiesīga arī noraidīt viedokli, paredzot citu, lietderīgāku rezultātu. Pašvaldības rīcība, izstrādājot teritorijas plānojumu vai tā grozījumus, neaprobežojas vienīgi ar mehānisku likuma normu vai privātpersonu iesniegumos pausto vēlmju pārņemšanu teritorijas plānojumā. Pašvaldība kā pamatojumu atļautās (plānotās) izmantošanas grozīšanai var norādīt arī citus argumentus, ciktāl tie atbilst teritorijas plānošanas pamatprincipiem un ir pienācīgi izvērtēti un pamatoti teritorijas plānojuma izstrādāšanas procesā (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2004. gada 9. marta sprieduma lietā Nr. 2003-16-05 secinājumu daļas 5. punktu un 2009. gada 19. novembra sprieduma lietā Nr. 2009-09-03 13. un 14. punktu*).

Tāpat tiesa jau daudzkārt ir atzinusi, ka ne visi teritorijas plānojuma izstrādāšanas un pieņemšanas procesā konstatētie pārkāpumi ir tādi, kas noved pie plānojuma prettiesiskuma. Proti, noteicošais ir pārkāpuma būtiskums (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2007. gada 26. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2006-38-03 14. punktu un 2011. gada 12. oktobra sprieduma lietā Nr. 2010-74-03 14. punktu*).

VARAM 2016. gada 6. jūlija atbildes vēstulē Pieteikuma iesniedzējai un Jūrmalas iedzīvotājiem konstatēts, ka Pieteikuma iesniedzējai nav bijusi liegta iespēja Noteikumu Nr. 8 izstrādes procesā līdzdarboties, izteikt un aizstāvēt savu viedokli un šis process bijis atklāts, lai gan rakstiski sniegtās atbildes bijušas formālas un nav atspoguļojušas tos argumentus, kas minēti publisko apspriešanu sanāksmēs, diskusijās un prezentāciju materiālos. Vēstulē arī norādīts, ka VARAM nav konstatējusi teritorijas plānojuma grozījumu izstrādes procedūras pārkāpumus, ne arī tādus normatīvo aktus pārkāpumus, kas būtu par pamatu Noteikumu Nr. 8 darbības apturēšanai. Savukārt Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs savā 2016. gada 9. septembra rīkojumā Nr. 215 “Par Jūrmalas pilsētas domes 2016. gada 24. marta saistošo noteikumu Nr. 8 “Par Jūrmalas pilsētas Teritorijas plānojuma grozījumu grafiskās daļas, teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu apstiprināšanu” darbības apturēšanu daļā” nav norādīts uz pārkāpumiem sabiedrības līdzdalības organizēšanā apstrīdētā akta izstrādes procesā (*sk. Latvijas Vēstnesis, 2016. gada 13. septembris, Nr. 177*).

8.1.2. Pieteikumā ir jāsniedz juridiskais pamatojums par apstrīdētā akta vai katras tā daļas iespējamo neatbilstību augstāka juridiska spēka tiesību normām.

Pieteikumā apstrīdēti Noteikumi Nr. 8, ciktāl tie attiecas uz astoņām teritorijām, kas minētas šā lēmuma 1. punktā.

Pieteikuma iesniedzēja atsaucas uz Satversmes tiesas nolēmumu atziņām teritorijas plānošanas jomā un vairākiem normatīvajiem aktiem, piemēram, Aizsargjoslu likumu, Sugu un biotopu likumu, likumu “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”, kā arī Latvijai saistošiem starptautiskajiem līgumiem – Orhūsas konvenciju “Par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem”, Riodežaneiro konvenciju par bioloģisko daudzveidību. Tāpat pieteikumā minēti dažāda termiņa un līmeņa plānošanas dokumenti, piemēram, Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam, Jūrmalas pilsētas attīstības stratēģija 2010.–2030. gadam, kā arī citi dokumenti.

Pieteikuma iesniedzēja ir vispārīgi norādījusi, ka visās šā lēmuma 1. punktā minētajās teritorijās ir pārkāptas minēto dokumentu prasības. Pieteikumā nav sniegts individuāls juridisks izvērtējums, kādā veidā Noteikumi Nr. 8 neatbilst Satversmes 115. pantam attiecībā uz katru no minētajām teritorijām, lai gan faktiskā un tiesiskā situācija tajās atšķiras. Piemēram, teritorijas 4. līnijā 1A un 17. līnijā 1A atrodas krasta kāpu aizsargjoslā un, kā norāda arī Pieteikuma iesniedzēja, atsaucoties uz Satversmes tiesas nolemto, Aizsargjoslu likumā ietvertie saimnieciskās darbības ierobežojumi ir spēkā neatkarīgi no to ietveršanas teritorijas plānojumā, kā arī teritorijai noteiktās plānotās (atļautās) izmantošanas. Savukārt citas teritorijas neatrodas krasta kāpu aizsargjoslā, līdz ar to uz tām attiecas atšķirīgas prasības. Pieteikumam pievienoti arī vairāki dokumenti, kas neattiecas ne uz vienu no tajā minētajām teritorijām.

8.1.3. Satversmes tiesa ir atzinusi, ka teritorijas plānošanas jomā pašvaldībai ir liela rīcības brīvība (*sk. Satversmes tiesas 2004. gada 9. marta sprieduma lietā Nr. 2003-16-05 secinājumu daļas 5. punktu*). Pašvaldības uzdevums ir nodrošināt to, lai ilgtspējīgas attīstības princips tiktu līdzsvaroti integrēts teritorijas plānojumā, ievērojot gan nepieciešamību aizsargāt vidi, gan arī nepieciešamību pēc teritorijas ekonomiskās attīstības (*sk. Satversmes tiesas 2008. gada 17. janvāra sprieduma lietā Nr. 2007-11-03 13.2. punktu*). Taču vietējās pašvaldības izdarītos lietderības apsvērumus Satversmes tiesa nepārvērtē. Satversmes tiesa var pārbaudīt, vai pašvaldība teritorijas plānošanas procesā ir ievērojusi augstāka juridiska spēka tiesību normās noteiktos ierobežojumus un procedūru, bet Satversmes tiesa nevar izlemt jautājumus, kurus pašvaldība šā procesa rezultātā atrisina savas rīcības brīvības

ietvaros (sk. Satversmes tiesas 2008. gada 24. septembra sprieduma lietā Nr. 2008-03-03 12. punktu).

Pieteikumā nav sniegts lietas ierosināšanai nepieciešamais pamatojums tam, ka Dome būtu rīkojusies patvaļīgi un pārkāpusi savas rīcības brīvības robežas teritorijas plānošanas jomā. Līdz ar to pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums par apstrīdētā akta atbilstību Satversmes 115. pantam ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

8.2. Pieteikuma iesniedzēja lūdz izvērtēt arī apstrīdētā akta atbilstību Satversmes 1. pantam. Tomēr pieteikumā nav sniegts juridiskais pamatojums tam, ka apstrīdētais akts neatbilst Satversmes 1. pantam.

Līdz ar to prasījums izvērtēt apstrīdētā akta atbilstību Satversmes 1. pantam neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkta prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, kā arī sesto daļu, Satversmes tiesas 3. kolēģija

n o l ē m a :

atteikties ierosināt lietu pēc [...] biedrības pieteikuma (pieteikums Nr. 254/2016).

Lēmums nav pārsūdzams.

Satversmes tiesas
3. kolēģijas priekšsēdētāja

S. Osipova